

עבודת השם

פרשת "עקב"

..וְשָׁמַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ, אֶת־הַבְּרִית וְאֶת־הַחֶסֶד, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע, לְאַבְרָהָם. (עקב דיב) יש להבין מדוע צריך השם יתברך לשמור להם חסדי אבות, והרי אם הם בעצמם ישמעו וישמרו את המצוות, אינם זקוקים לזכות אבות, ויכולים לקבל שכר בזכות עצמם? והעניין יובן על פי משל לאדם זקן אחד שהיה לו בן קטן, והסך עבורו אלף זהובים. קרא האב לאחד מאוהביו ובקשו להיות אפוטרופוס לבנו לגדלו ולהשגיח על רכושו והיות מאוכלי שולחנו. וכן היה, לאחר שהאב נפטר לבית עולמו, לקח אותו ידי את בנו ומינה אותו להיות פקיד בבית מסחרו, ופסק לו שכר קצוב לשנה. לאחר שעברו כמה שנים שמע הנער כי יש לו אצל בעל הבית שלו אלף זהובים בירושה שנשארה לו מאביו, ואמר בליבו למה לי להתייגע ולסמוך על שולחן אחרים? ניגש אליו הנער ואמר לו: תן לי את כספי ואתפרנס משלי בלי יגיעה. אמר לו בעל הבית: אם רצונך לקחת תוכל לקחת, אבל אם תשמע לעצתי, שמור לך את המעות ולא תיקח עתה מאומה, כי המעות יתבזבוזו לך ותישאר ריק מכל וכל, לכן עדיף יותר שתתייגע באיזה עסק ומוזה תאכל ותשבוע, וכספך יהיה שמור אצלי כפי שהיה שמור עד היום, ובבוא העת יהיה לך את הכסף להשתמש בו לצרכי נישואין וקניית דירה וכדומה.

והנמשל, אבותינו הקדושים הפקידו אצל הקדוש ברוך הוא את זכותם שתהיה שמורה בעד בניהם אחריהם, ואם הוא יתברך ייתן לנו את הירושה מיד, הלא נאכל אותה פרוטה פרוטה עד תום זכות האבות, לכן אמר "וזה עקב תשמעון את המשפטים האלה", ותתייגעו בעבודה, אז יהיה הירווח שלכם "ושמר ה' אלוהיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך" (אהל יעקב).

"בְּעֲלֹתֵי הַהָרָה, לְקַחַת לֹחַת הָאֲבָנִים לֹחַת הַבְּרִית," (עקב ט"ט) בפרשה זו מוזכר חטא העגל לפרטי פרטים באריכות מיוחדת, והדבר קשה שהרי בתחילת פרשת דברים נזכרו עונותיה של ישראל רק דרך רמז משום כבודן של ישראל ופה לא מתחשבים בזה ומאריכים ביותר בעניין זה, אלא מכיוון ששמעו בני ישראל את תוכחתו של משה וחזרו בתשובה, וגדולה תשובה מאהבה שזדונות נעשות כזכויות, ולכן כאן בכדי להרבות בזכויותיהן של בני ישראל הרבה לפרט חטא זה, על דרך שהסבירו בדברי הנביא ירמיה בימים ההם ובעת ההיא יבוקש את עוון ישראל ואיננו ואת חטאת יהודה ולא תמצאנה כי אסלח לאשר אשאיר, ולכאורה וכי הקב"ה מחפש עונותיהם של ישראל, אלא מכיוון שבני ישראל חזרו בתשובה מאהבה וזדונות נעשות כזכויות לכן כביכול הקב"ה מחפש עוד עונות של ישראל בכדי להרבות להם זכויות. (וידבר יוסף)

"וְזֵהָ עַקֵּב תִּשְׁמָעוּן, אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה," (עקב דיב) פרשת עקב היא המשך לפרשת ואתחנן, כי בסוף פרשה שעברה כתוב "וידעת כי ה' אלוהיך הוא האלוקים האל הנאמן שומר הברית והחסד לאוהביו ולשומרי מצוותיו לאלף דור, ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו", כלומר כשם שהוא נותן שכר טוב להולכים בדרכיו, כן הוא משלם גמול לעוברי רצונו. ועל זה אומר בורא עולם לישראל "וזה עקב תשמעון", בסופו של דבר הלא תהיו מוכרחים לשמוע את דברי ולקבלם כי אכפה אתכם, ולכן מוטב שתשמעו לאלה. ויש מפרשים שזה שנאמר עקב תשמעון הכונה למצות שאדם דש בעקביו היינו שהן קלות בעיניו, כגון הסיגים שגדרו חכמים כדי שלא לעבור על דברי תורה. ואדם דש בהם לעבור עליהם ואומר: רק את המצות עצמן אני רוצה לקיים ולא את הגדרים. ובכלל האיסור לרוש מצות בעקב, שלא לזלזל בהן, כגון למנוע הציצית מלהיגרר על הארץ וכן רצועות התפילין.

ואף במצות עצמן יש מצות שאין אדם מקפיד עליהם ודש עליהם בעקבו. ועל כך הזהיר הכתוב, והבטיח: ושמר ה' אלוהיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך, כפי שנתבאר בסוף הפרשה שלפני זו שבזכות האבות עושה הקב"ה חסד עם הבנים עד אלף דור. וכן השבועה שנשבע לתת הארץ לבניהם. כי חמור עונשו של זה המזלזל במצות והולך ועובר עליהם כל יום. ועל כך אומר הכתוב: עוון עקבי יסובני (תהילים מט), אמר דוד המלך ע"ה, אני חושש מפני העבירות שאדם דש בעקביו. וזהו שאומר הכתוב והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה. והיה עקב, המצות שאתה דש בעקב, יהיו בעיניך חמורות ותשמור אותם כאשר תשמעון את המשפטים האלה. היינו, המצות החמורות, אז ישמר ה' אלוהיך את הברית ואת החסד.

19:10	כניסת השבת צאת השבת שקיעה ר. תם הנץ
20:11	
19:31	
20:43	
6:05	

הפטרה: "ותאמר ציון"

"כִּי אִם-לִירָאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִלְכֹת בְּכָל־דְרָכָיו, וְלִאֲהַבָּה אֹתוֹ, (עֵקֶב, י"ב) אַחַר שֶׁהוֹכִיחַ אוֹתָם מִשֶּׁהָ עַל כָּל הַחַטָּאִים שֶׁחָטְאוּ, וְאָמַר לָהֶם שֶׁכָּל אוֹתָם מִי הַשָּׁנִים שֶׁהָיוּ בַמִּדְבָּר, הָיוּ מִמְרִים עִם הַשִּׁי"ת, אָמַר לָהֶם עַכְשָׁיו, בְּגַלְלֵי הָאֱהָבָה שֶׁהַשִּׁי"ת אוֹהֵב אֶתְכֶם כִּיפֹר עַל כָּל חַטָּאִיְכֶם. וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֵל מֵעֵמֶךָ, כִּי אִם לִירָאָה אוֹתוֹ, שֶׁמִּכָּאֵן וְאֵילֶךְ יִתִּירָאוּ מִפְּנֵיו וְיִלְכוּ בְּדַרְכָיו וְיֵאָהָבוּ אוֹתוֹ בְּכָל לִבְבָם וּבְכָל נַפְשָׁם. הֵינְנו שִׁיחִיהָ בָּהֶם שְׁתֵּי הַמִּידוֹת הָאֵלוֹ אוֹהֵבָה וִירָאָה. שֶׁאִם אָדָם עוֹשֶׂה מִירָאָה אֵין עוֹשֶׂה מֵאֱהָבָה אֵלָּא מִירָאָה הָעוֹנֵשׁ. כַּעֲבַד הָעוֹבֵד לְרַבּוֹ מֵתוֹךְ יִרָאָה. אֲבָל אִם עוֹשֶׂה מֵאֱהָבָה וּמִירָאָה, הֵרִי הוּא מְקִיִּים הַמְצוֹת בְּשִׁלְמוֹת, וְכִשְׁבָּא לִירְדוֹ מַצוּהָ שֶׁל קִידוּשׁ הַשֵּׁם, הוּא מְקִיְיָמָהּ. וְאִזּוּ מְגִיעַ לְמַעֲלַת שְׁמִירַת הַמְצוֹת.

"מָה ה' שׁוֹאֵל מֵעֵמֶךָ כִּי אִם לִירָאָה אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ" לֹא שֶׁתִּירָא מִפְּנֵי הָעוֹנֵשׁ שֶׁתִּקְבַּל מִמֶּנּוּ אֵלָּא שֶׁתִּתִּירָא מִפְּנֵי הַנֹּזֵק שֶׁהַחַטָּא גֹרֵם לְנִשְׁמַתְךָ, שֶׁנֶּאֱמַר חַטָּאִים תִּרְדּוּף רַעֲיָה

וְזֶה לֹא מִשְׁנָה אִם בְּמִזִּיד אוּ בְּשׁוּגָג, הַנִּשְׁמָה מֵתַפְחַמַת מֵהַעֲבֵרוֹת וּמֵתַרְחַקַת מִבּוֹרָא עוֹלָם וְכָל עֲבוֹדַת ה' הִיא לְהִדְבֵּק בְּקִבְיָה כְּמָה שֶׁנִּתֵּן שֶׁנֶּאֱמַר הַדְּבָרִים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כּוֹלְכֶם הַיּוֹם. וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֵל מֵעֵמֶךָ כִּי אִם לִירָאָה וְכוּ' (י' י"ב) וְכִבֵּר דְרָשׁוּ חוּז"ל בְּמִסְכַּת בְּרִכּוֹת (דף ל"ג) הַכּוֹל בִּידֵי שָׁמַיִם חוּץ מִירָאָת שָׁמַיִם, וְהַבִּיאוֹר בּוֹהַ שֶׁבִשְׁעַת לִידְתּוֹ שֶׁל אָדָם מְכַרְזִים עֲלָיו מָה יִהְיֶה, אִם עֲשִׂיר אוּ עֲנִי גִיבּוֹר אוּ חֲלָשׁ וְכוּדוּמָה, אֲבָל צְרִיךְ וְרִשְׁעֵי לֹא מְכַרְזִים עֲלָיו, לְפִי שֶׁהַכּוֹל בִּידֵי שָׁמַיִם חוּץ מִירָאָת שָׁמַיִם. שֶׁתִּלְוִי בְּמַעֲשֵׂה בְנֵי הָאָדָם, כִּי אַחֲרַת אֵין מְקוֹם לְשִׁכְרֵי וְעוֹנֵשׁ אִם כֵּךְ נִגְזֹר עֲלָיו מִשְׁמַיִם. וְבוֹהַ הַסְּבִירוֹ אֶת הַפְּסוּק בִּירְמִיָּה אֵל יִתְהַלֵּל חֲכָם בְּחֻכְמָתוֹ גִּיבּוֹר בְּגִבּוֹרָתוֹ עֲשִׂיר בְּעֲשֵׂרוֹ כִּי אִם בְּזָאת יִתְהַלֵּל הַמֵּתְהַלֵּל הַשְּׁכָל וְיִדְוֶע אוֹתִי כִּי בְּאֵלָה חֲפִצְתִּי נֶאֱוָם ה', זָאת אוֹמֵרַת שִׁיחִיהָ פְּלוּנִי עֲשִׂיר אוּ גִיבּוֹר אוּ חֲכָם בּוֹהַ חֲפִצְתִּי שִׁיחִיהָ, וְלִכֵּן לֹא יוֹכֵל לְהִתְהַלֵּל בּוֹהַ, מָה שֶׁאֵין כֵּן בִּירָאָת שָׁמַיִם, הַשְּׁכָל וְיִדְוֶע אוֹתִי, בְּזָאת יִתְהַלֵּל הַמֵּתְהַלֵּל, עַל דֶּרֶךְ שֶׁהַסְּבִירוֹ בְּפִסּוּק בְּסוּף מִשְׁלֵי שְׁקַר הַחֵן וְהַבֵּל הַיּוֹפִי אִישָׁה יִרָאָת ה' הִיא תִתְהַלֵּל. (וְיִדְבֵּר יוֹסֵף)

סיפור בהמשכים "מצווה ושכרה" חלק ב

קיצור: צרה חדשה נחתה על יהודי רומניה. הימים ימי מלחמת-העולם הראשונה, וממשלת רומניה החליטה להעביר את כל אזרחי החוץ במדינה למחנה מיוחד. **המשך:** כשהגיעו לשם סיפר לו הצדיק את הנעשה וביקש ממנו לבוא עמו אל המושל. המושל היה נחרץ. הפעם אין בידו לעשות דבר. הפקודה הגיעה מבוקרסט, חתומה בידי שר הביטחון עצמו. הפרת הפקודה מעמידה אותו ואת תפקידו בסכנה חמורה. מילשטיין לא אמר נושא. "תמורת שחרור הרבי אתן לך במזומן משכורת של שנה שלמה, ואם תנושל מתפקידך, אשלם לך משכורת חודשית גבוהה מהשכר שאתה מקבל מהממשלה", הצהיר. ההצעה הקוסמת שכנעה את המושל, והוא הסכים להסתכן. הצדיק ומלוויו יצאו נרגשים ושמחים, ואז פנה הרבי אל מילשטיין ושאלו אם בדרכם לשוב לשטפנשט יוכל ללון לילה אחד בביתו. מילשטיין הביע מיד את נכונותו, אולם ציין כי המטבח בביתו אינו כשר והרבי לא יוכל לאכול דבר אצלו. הצדיק השיב כי הם יסתדרו. מלוויו קנו סיר חדש וכמה כוסות, ובהגיעם לאחוזתו של מילשטיין חלבו את אחת הפרות במשק, בישלו את החלב וממנו שתו בלילה וגם למחרת. בוקר, לפני צאתם לדרך, עמד הצדיק והתפלל בדבקות, כהרגלו. לאחר מכן ביקש ממר מילשטיין לבוא אליו עם רעייתו. כשהגיעו, פנה הרבי אל מילשטיין: "אמור לי מה חסר לך ואברך אותך". האיש השיב בקרירות שלא חסר לו דבר. ברגע הזה פרצה אשתו בבכי מר: "הוא אומר שאינו חסר דבר... כבר כמה חודשים הוא סובל ממחלת מסוכנת בכליות, ולדברי הרופאים ספק גדול אם יוכל לסיים את השנה. כמו-כן, כבר שנים רבות אנו נשואים ולא זכינו להיפקד בילד. כיצד הוא אומר שיש לו הכול?!... במר-ליבה השתטחה האישה על הרצפה בבכי נסער, ובעלה היה צריך לעמוד כדי להרגיעה. הצדיק אמר להם: "הנני מברך את הבעל ברפואה שלמה בקרוב, ואתכם יחד שתיושעו בילדים בריאים". הרבי האיש התרגשה מאוד מברכת הרבי ושוב פרצה בבכי. הרבי חזר ואמר: "רפואה שלמה וילדים בריאים", נפרד מהם לשלום ויצא לדרך. עבר חודש. מילשטיין ביקר בווינה לבדיקה רפואית. עם קבלת התוצאות עמדו כל הרופאים נדהמים. שוב ושוב השוו את התוצאות לבדיקות הקודמות ואמרו כי הדבר לא ייתכן. מילשטיין הציג הסבר: ברכת הצדיק היא ששינתה את תוצאות הבדיקות. לא עבר זמן רב ובבית משפחת מילשטיין נשמע קול בכיו של תינוק, שנולד להם בשעה טובה. שנה לאחר מכן נולדה גם בת. כעבור שנים, כשהיה מר מילשטיין לסבא, ורבה של ואסלוי נתכבד להיות סנדק בברית אצל בן-בתו, סיפר לו מילשטיין את כל המעשה. **סוף!**

פנית ההלכות ע"פ ילקוט יוסף כרך ד. "דיני רהיצה בשבת"

יד. יש אומרים שאסור לרחוץ ידיו בסבון בשבת. ויש מתירים וסוברים שאין בזה לא משום ממחק ולא משום ממרה, ולא משום נולד. ולכן במקום צורך, כגון לרופאים או לאחיות המטפלים בחולים, וצריכים לרחוץ ידיהם לאחר גמר הטיפול בחולה, מותר. שכן הוא מעיקר הדין, אחר שכן מבואר להדיא בתשובת הרמב"ם. אבל במקום שאפשר להחמיר, טוב לחוש לסברת החולקים. אולם אין למחות במי שנוהג היתר בדבר אפילו בלא הכרה. ואחינו האשכנזים מחמירים בזה. ועל כל פנים מותר לרחוץ בסבון נוזלי (מי סבון, אמה) בשבת, וכנזכר לעיל. [ילקוט שבת כרך ד סימן שכו, עמוד ע, ועמוד תד]

טז. מותר לחצוץ את שיניו בקיסם המיוחד לכך, או כל קיסם שאינו מוקצה [מחמת גופו, וכגון ברזל דק], וכן מותר להוציא את הקוץ שנתחב בבשרו, ויזהר שלא יוציא דם, ואמנם אם נזחר ולא עלה בידו, אין בכך כלום. [שאפילו אם יצא דם, כיון שאינו צריך לדם, והזהר ליה מלאכה שאין צריך לגופה שאינה אסורה אלא מדרבנן, ובמקום צער לא גזרו חכמים]. [ילקוט שבת ד' עמוד עה].

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת שלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאווג וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורנזון בן חוה	

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית: יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.aseem@gmail.com כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו"